

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **Z.R.**

ukaranego za czyn z art. 92 § 1 k.w. w zw. z § 17 ust. 1 z.s.d.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

na posiedzeniu w dniu 23 grudnia 2024 r.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na korzyść ukaranego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Brzegu

z dnia 19 grudnia 2023 r., sygn. akt II W 583/23,

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Brzegu**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Brzegu wyrokiem nakazowym z dnia 19 grudnia 2023 r., sygn. akt II W 583/23, uznał Z.R. za winnego tego, że w dniu 5 stycznia 2023 r. o godz. 16.15 w B. przy ul. D., będąc kierowcą samochodu marki N. o nr rejestracyjnym (...), nie dostosował się do znaku pionowego B-1 „zakaz ruchu w obu kierunkach” z tabliczką pod znakiem „nie dotyczy pojazdów do 3,5 tony zaopatrzenia sklepów w strefie zakazu według upoważnienia do 15 minut,

pojazdów służbowych, miejskich oraz rowerów”, tj. wykroczenia z art. 92 § 1 k.w. w zw. z § 17 ust. 1 z.s.d. i wymierzył mu karę nagany. Zwolnił obwinionego od zryczałtowanych kosztów postępowania i opłat.

Wyrok ten bez sprzeciwu stron uprawomocnił się w dniu 12 stycznia 2024 r.

Kasację od opisanego wyroku nakazowego wniósł Prokurator Generalny. Na podstawie art. 110 § 1 k.p.w. zaskarżył wyrok w całości na korzyść obwinionego Z.R., zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.w., poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że występują przesłanki do rozpoznania sprawy obwinionego w postępowaniu nakazowym, skutkiem czego Z.R. został uznany za winnego i ukarany za popełnienie wykroczenia kwalifikowanego z art. 92 § 1 k.w., polegającego na niedostosowaniu się, w dniu 5 stycznia 2023 r. o godzinie 16:15, jako kierujący samochodem osobowym, do znaku B-1 »zakaz ruchu w obu kierunkach« z tabliczką pod znakiem »nie dotyczy pojazdów do 3,5 ton zaopatrzenia sklepów w strefie zakazu według upoważnienia do 15 minut, pojazdów służbowych, miejskich i rowerów«, podczas gdy okoliczności popełnienia zarzucanego obwinionemu czynu i jego wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego budziły wątpliwości, albowiem z załączonych do wniosku o ukaranie materiałów wynika, że obwiniony zadeklarował posiadanie stosownego upoważnienia, wydanego przez uprawniony organ administracyjny, do wjazdu w strefę zakazu i parkowania na czas do 15 minut, a nadto ustalenia poczynione na etapie czynności wyjaśniających uzasadniały powzięcie wątpliwości co do poczytalności Z.R., co z uwagi na potrzebę procesowej weryfikacji zarówno okoliczności związanych z wydaniem przez właściwy organ administracji zezwolenia na parkowanie za znakiem zakazu ruchu pojazdów oraz czasem, przez który obwiniony parkował pojazd, jak i odnoszących się do stanu poczytalności wymienionego, winno skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę, ponieważ zastosowanie trybu nakazowego było niedopuszczalne”.

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Brzegu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, dlatego została rozpoznana i uwzględniona w całości w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w., tj. na posiedzeniu bez udziału stron. Należało bowiem zgodzić się z Autorem skargi, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść naruszeniem wskazanych w zarzucie przepisów prawa procesowego.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 93 § 2 k.p.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Postępowanie nakazowe jest zatem instytucją, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków - takich, gdy zebrany materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że przypisanie obwinionemu sprawstwa czynu i uznanie jego winy jawią się jako oczywiste (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 grudnia 2023 r., I KK 275/23; z dnia 7 lutego 2024 r., V KK 524/23). Zatem nie należy procedować w postępowaniu nakazowym, gdy oskarżony nie przyznaje się do winy i przedstawia okoliczności zdarzenia zaprzeczające oskarżeniu, chyba że istnieją oczywiste dowody wskazujące, że dopuścił się on zarzucanego mu czynu (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2016 r., IV KK 372/15; z dnia 27 kwietnia 2021 r., V KK 374/20). W przeciwnym razie aktualizuje się obowiązek przeprowadzenia dowodów na rozprawie i wydania rozstrzygnięcia po zapoznaniu się z nimi bezpośrednio przez organ orzekający.

W przedmiotowej sprawie obwiniony Z. R. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu wykroczenia. Nie przecząc, że w B. wjechał w objętą zakazem ruchu ul. D., utrzymywał, że jest zwolniony z „obowiązującego tam, tj. ul. D. w B. zakazu ruchu w obu kierunkach”, bowiem jego pojazd „nie przekracza 3,5 t, posiada tabliczkę »zaopatrzenie«” a on sam zaopatruje kantor wymiany walut w pieniądze. Kiedy to się dzieje, postój pojazdu „trwa nie dłużej niż 5-10 min”. (k.11 akt sprawy). Wynika z tego, że Z. R. starał się przekonać, iż w ul. D. wjechał na podstawie stosownego upoważnienia w celu zaopatrzenia kantoru wymiany walut w pieniądze i że czas parkowania samochodu przy kantorze nie przekroczył dozwolonego limitu. Nie przeczyły tym wyjaśnieniom zeznania A.T., która wykonywała zdjęcia parkujących samochodów. Podała m.in., że w dniu 5 stycznia 2023 r. o godz. 16:15

pojazdem marki N. o nr rej. (...) kierował mężczyzna, który nie dostosował się do ustawionego na ul. D. znaku B-1 „zakaz ruchu w obu kierunkach”. Zaparkował samochód pod kantorem wymiany walut, po czym się do niego udał. Świadek podała, że w tym samochodzie na podszybiu znajdowała się tabliczka „zaopatrzenie”, ale nie było winiety pozwalającej na postój na czas rozładunku towaru (k. 7). Do akt sprawy dołączono też niezbyt wyraźne zdjęcia samochodów przesłane przez A.T. Straży Miejskiej w B., które jednak trudno uznać za przeczące wyjaśnieniom obwinionego.

W tym stanie rzeczy nie można było przyjąć, że w sprawie zaistniały określone przez art. 93 § 2 k.p.w. warunki do orzekania w trybie nakazowym, natomiast trzeba uznać, że zachodziła potrzeba procesowej weryfikacji przyjętej przez obwinionego linii obrony oraz że nie sposób wykluczyć, iż jej wynik byłby dla niego pozytywny.

Nie była to jedyna przeszkoda do wydania wyroku nakazowego. Zgodnie z art. 93 § 4 k.p.w. postępowanie nakazowe jest niedopuszczalne, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 21 § 1 k.p.w., tj. gdy obwiniony jest głuchy, niemy lub niewidomy (pkt 1), względnie gdy zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności (pkt 2). Wtedy konieczne jest rozpoznanie sprawy na rozprawie, w której udział obrońcy jest obowiązkowy. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy zauważyć, że J.R., składając 21 kwietnia 2023 r. zeznania w charakterze świadka, podała, że jej mąż Z.R. od 23 stycznia 2023 r. przebywa w szpitalu psychiatrycznym (k. 27). Zostało to potwierdzone datowaną 11 maja 2023 r. informacją Samodzielnego Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w B., w której podano, że Z. R. „obecnie przebywa w tut. Szpitalu od 23.01.2023 r. na oddziale psychiatrii ogólnej” (k. 23). W takim wypadku Sąd meriti powinien uznać, że zachodzi uzasadniona wątpliwość co do poczytalności obwinionego, zwłaszcza że korzystał on z długotrwałego leczenia psychiatrycznego. To z kolei obligowało (art. 42 § 2 k.p.w.) do uzyskania opinii biegłego psychiatry, czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 21 § 2 k.p.w.

Zatem słusznie stwierdzono w kasacji, że „odstąpienie od wyjaśnienia wskazanych wyżej okoliczności, a więc przeprowadzenie postępowania nakazowego zakończonego wydaniem zaskarżonego wyroku, naruszyło w sposób rażący

przepisy art. 93 § 2 i 4 k.p.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.w., gdzie podniesione uchybienie miało jednocześnie istotny wpływ na treść tego orzeczenia, albowiem nie wyjaśniono kardynalnej dla rozstrzygnięcia o odpowiedzialności za wykroczenie kwestii zdolności Z.R do ponoszenia winy za zarzucony mu czyn w rozumieniu art. 17 § 1 i 2 k.w.”.

Dodatkowo celowe będzie zauważyć, że we wniosku o ukaranie, a następnie w wyroku błędnie wskazano jako naruszony przez obwinionego przepis § 17 ust. 1 z.s.d., który odnosi się do znaku drogowego B-2 „zakaz wjazdu”, nie zaś do znaku B-1 „zakazu ruchu w obu kierunkach”, a z opisu czynu wynika, że właśnie do tego znaku obwiniony miał się nie dostosować. O znaku drogowym B-1 stanowi natomiast § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2310).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok nakazowy i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Brzegu., który procedując na rozprawie będzie miał w polu widzenia poczynione wyżej uwagi.

[WB]

[a.ł.]